

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1702/2023
14.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јовановић, адвокат из ..., против тужене Средње техничке школе „Јожеф Шинковић“ из Бачке Тополе, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3606/22 од 05.01.2023. године, у седници одржаној 14.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3606/22 од 05.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П1 1144/2021 од 07.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је прецизирани тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име неисплаћене минималне зараде, односно неисплаћене накнаде за исхрану у току рада за период од октобра 2020.године до новембра 2021. године исплати износ од укупно 39.781,75 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2022. године надаље до исплате и износ од 2.737,16 динара на име обрачунате законске затезне камате на износе доспелости сваког појединачног износа код главног дуга до 17.03.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за период од октобра 2020. године до новембра 2021. године исплати износ од укупно 36.775,32 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2022. године надаље до исплате и износ од 2.560,90 динара на име обрачунате законске затезне камате на износе доспелости сваког појединачног износа код главног дуга до 17.03.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у износу од 53.000,00 динара, у случају доцње са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до дана исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3606/22 од 05.01.2023. године, ставом првим изреке усвојена је жалба тужене па је преиначена првостепена пресуда у

делу одлуке о тужбеном захтеву тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој за период од октобра 2020.године до новембра 2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 39.781,75 динара, затезном каматом од 18.03.2022. године до исплате и износ од 2.737,16 динара на име обрачунате затезне камате до 17.03.2022. године и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 36.775,32 динара, са затезном каматом од 18.03.2022. године до исплате и износ од 2.560,90 динара на име обрачунате затезне камате до 17.03.2022. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка тако што је одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова поступка у износу од 53.000,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 9.000,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде, до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр.10/23) па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у спорном периоду била запослена код тужене на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате 6,30. Тужена је тужиљи у том периоду обрачунавала плату тако што је коефицијент радног места множила са основицом за дати месец, те уколико је тако обрачуната висина основне плате била нижа од минималне зараде тужена је тужиљи вршила допуну (корекцију) до минималне зараде. На обрачунским листама плате тужиље није исказана као посебна ставка накнада за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака економско – финансијске области и висина утужених потраживања обрачуната у три варијанте: спрам параметара прописаних Посебним колективним уговором за основне школе из 1999.године, спрама параметара прописаних Општим колективним уговором из 2008.године и спрам најповољнијих критеријума за тужену из упоредно важећих колективних уговора у РС.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада за трошкове исхране у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па је тужена дужна да те накнаде исплати тужиљи у износима утврђеном вештачењем, а према критеријумима из упоредно важећих Колективних уговора у РС који су били важећи у истом периоду на који се односи и предметно потраживање тужиље и који се односе на јавна предузећа.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, јер посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама који прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, искључује примену опште норме из Закона о раду.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 6/20), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01...157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1). Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01...48/21), коју је Влада Републике Србије

донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. наведене Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у средњем образовању.

У конкретном случају, тужиља је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада према одредби члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20, чије важење је на основу Споразума продужено до 05.03.2022. године) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужилји не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде биле садржане у коефицијенту плате тужиље, па је стога чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе члана 20. став 2. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић